

eigenaardige kromming of bocht, die de lepels bezitten en waardoor zij gemakkelijk om de wandbeenderen aansluiten. Behalve tal van sterilisators waren vele operatie-tafels (o. a. van MARTIN, SÄNGER, JACOBS) geëxposeerd. Onder deze laatste trok de algemeene aandacht en bewondering een geheel van metaal vervaardigde operatie-tafel van STILLE uit Stockholm. Ik geloof mij niet aan overdrijving schuldig te maken als ik beweer, dat deze tafel aan alle, zelfs de strengste eischen voldoet en het ideaal van een gynaecologische operatie-tafel kan worden genoemd. Aan een der wanden van de zaal prijkte een groote lijst, waarin tal van keurig uitgevoerde photographieën van de operatie-kamer en de ziekenzalen uit de gynaecologische kliniek van Dr. MENDES DE LEON, waren besloten.

En hiermede, waarde Gérant, haast ik mij een verslag te eindigen, dat tot mijn leedwezen reeds veel te lang is geworden en het geduld van menigen lezer op een harde proef zal hebben gesteld.

Geloof mij, als altijd,

t. t.

G. H. VAN DER MEIJ.

INGEZONDEN.

AAN COLLEGA M. STRAUB.

Amsterdam, 25 September 1892.

Geachte Collega.

Het stukje over lichte gevallen van cholera in dit *Tijdschrift* van 24 September l.l. opgenomen geeft mij aanleiding U eenige inlichtingen te vragen.

Gij zegt op blz. 513 onderaan: „De steekculturen waren den volgenden „dag alweder voor cholera volkomen karakteristiek; de zoogenaamde lucht-„bel zweefde boven een smallen trechter van vervloeiide gelatine, welks inhoud „ten deele bijna helder, ten deele troebel was.”

Gij acht dit, blijkens Uw uiting op blz. 514 bovenaan: „zoodat ook hier „niet behoefde te worden getwijfeld of de gebruikte vibrio was die van KOCH”, een bewijs voor de diagnose *cholera asiatica* der waargenomen gevallen.

Het schijnt mij toe, dat gij door het gebruik van een vaste gelatine en daardoor mogelijk geworden broeding bij 24 °C. het snelle ontstaan van luchtbel en vervloeiing meent te mogen verklaren.

Hebt gij vibrio KOCH, naast de door U onderzochte steek-culturen tegelijkertijd en op dezelfde wijze overgeënt en gebroed?

Hebt gij bij deze vergelijking gelijkvormige culturen verkregen?

En hebt gij bij het microscopisch onderzoek Uwer culturen niet alleen *komma's*, maar de *komma's van KOCH* gevonden?

Wel wijst de groeiwijze in bouillon, agar en melk en het gevonden cholera-rood er op, dat de door U en collega VERSTEEGH beschreven gevallen verdacht zijn. Maar het schijnt mij toe, dat zonder bevestigend antwoord op

de door mij gestelde vragen het volledig bewijs, dat gij met gevallen van cholera asiatica te doen hebt gehad, nog niet is geleverd.

Ik zou deze vragen niet op deze wijze tot U gericht hebben, indien de tijden rustiger waren en indien niet Uw reputatie als ernstig natuuronderzoeker aan Uw mededeelingen groot gewicht deed hechten.

Hoogachtend en collegialiter,

R. H. SALTET.

ANTWOORD AAN DR. SALTET.

Geachte Collega.

Het doet mij genoegen door uw brief gelegenheid te verkrijgen om nog een enkel woord over de soort-diagnose der *vibrio koch* te kunnen zeggen.

Sedert het onderzoek der twee gevallen, waarvan het artikel met Collega VERSTEEGH verslag doet, heb ik nl. de reeds verkregen culturen nader getoetst en twee nieuwe, ditmaal zware, doodelijke gevallen onderzocht, waarvan de dejectiën mij door Dr. VAN TOORENENBERGEN te Breukelen ter onderzoek werden aangeboden.

Ik bezit daardoor komma's van vierderlei herkomst, die mij bij 24° na 24 uur typische plaatculturen en daarna onderling sprekend gelijkende gelatinesteek-, agar- en bouillon-culturen en een vlug optredende, sterke cholera-roodreactie hebben geleverd; die èn microscopisch, èn in cultuur, èn in snelheid van groei volkomen overeenstemmen.

Nadat ik bij het verkrijgen dezer culturen het voordeel gehad heb over gelatine te beschikken, die bij 24° kon gebroed worden, moet ik nu ook het nadeel lijden, dat bij U twijfel is ontstaan, of de zo snel gegroeide culturen, die immers de in het Rapport der Duitsche cholera-commissie en elders beschreven culturen verre vóór zijn, wel echt zijn.

Het spreekt van zelf, dat ik ook dit bezwaar heb gevoeld en ik heb mij dan ook gehaast een reeks steek-culturen in gelatine aan te leggen, die bij gewone kamer-temperatuur werden gehouden. Deze ontwikkelden zich met de voorgeschreven langzaamheid. Daar ik elken dag een nieuw buisje entte, kan ik nu naast elkander den vorm der cultuur op den 1sten, 2den, 3den enz. dag laten zien, zooals die in het Rapport der cholera-commissie photographisch is afgebeeld. De overeenkomst is zóó groot als zij zijn kan. Alleen ontbreekt in de photographie het fijne cylindertje met bijna helder vocht, waarin de kurkentrekkervormig gewonden cultuur-massa hangt. Dat cylindertje (met een capillair-buisje vergeleken) moet echter wel aanwezig zijn geweest in de culturen, die voor de photographie gediend hebben, eerstens blijkens de beschrijvingen, tweedens blijkens den kurkentrekker-vorm der cultuur-massa, die alleen door bezinken of uitgroeien in een vloeibaar medium dien vorm kan hebben verkregen.

Ik heb dus vóór mijn diagnose der soort:

1°. de zeer karakteristieke plaat-culturen: kleine de gelatine vervloeiende en diep uithollende culturen, die door totale reflexie van licht als lucht-

bellen schitteren, of bij anderen licht-inval, welke vooral de diepte der napjes doet in het oog springen, het uiterlijk geven, alsof de plaat wormstekig was; microscopisch grof korrelig, niet zuiver rond centrum, waaromheen een hof, die veel helderder is, en waarin de beweging der vibrionen bij gepaste vergrooting kan worden waargenomen.

Dit geheel, dat ik nu vier maal gezien heb, komt mij zóó sprekend voor, dat ik in de verzoeking kom (waarvoor ik niet zal bezwijken) dáárop de diagnose te maken.

2°. de steek-culturen.

In gebroede gelatine is het capillaire buisje wat wijder in diameter, dan in niet-gebroede, zoodat het beeld van den eersten dag niet *volkomen* met eenig beeld eener oudere niet-gebroede gelatine cultuur overeenstemt.

3°. de bouillon-culturen, die veel minder troebel zijn, dan die, welke ik van andere soorten zag, en waarop zich later een vliesje vormt.

4°. de krachtige cholera-rood reactie der pepton-bouillon-culturen.

Zoo mijn soort-diagnose niet juist is, zijn de mededeelingen omtrent de mogelijkheid dier diagnose van zoovele zelfstandige onderzoekers niet betrouwbaar. Ik zou dan moeten aannemen, dat al die heeren een syndicaat hebben gesloten om er ons in te laten loopen.

Gij hebt reeds vermoed, geachte Collega, dat deze lange verdediging vooraf moest gaan aan de bekentenis, dat ik mijn bacillen niet met een officiëele cultuur heb vergeleken. Ik verwacht, dat zulks U na het medegedeelde overbodig zal voorkomen. Het zou trouwens niet pleiten voor de waarde der diagnostische kenmerken, als die vergelijking noodzakelijk was. En kleine verschillen zouden nog niet eens tot afwijzing der identiteit van de pas uit dejectie's gekweekte comma's behoeven te leiden.

Hoogachtend, met collegiale groeten

M. STRAUB.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

NEW-YORK. — Sinds het optreden der ziekte kwamen op de hier aangekomen schepen 105 cholera-sterfgevallen voor, alle op één na met doodelijken afloop.

LONDEN. — De *Pall Mall Gazette* drukt een gezondheidspas af, die op 23 *Augustus* door de autoriteiten te Hamburg is uitgereikt aan een Engelsch schip, dat aldaar een voor Oporto en Lissabon bestemde lading moest innemen. In dit document wordt verklaard, dat noch in de stad, noch in de haven of in de nabijheid daarvan eenige buitengewone epidemische ziekte heerschte, die door het schip, de bemanning of de lading zou kunnen worden overgebracht. Toch had het eerste cholera-geval zich reeds op 16 Au-